



# ECN

Your energy. Our passion.

## Sociale Gebiedsverkenning

### Anticiperen is beter dan repareren

**Energie komt dichterbij. De transitie naar een duurzame energiehuishouding vereist dat we vaker zullen ingrijpen in de leefomgeving van burgers dan in het verleden. Daarnaast zijn burgers in de huidige tijd mondiger en steeds beter geïnformeerd. Steeds vaker hebben projecten dan ook met publiek protest te maken. Dit leidt tot vertraging, reputatieschade en in sommige gevallen zelfs tot het afblazen van het project. Het kennen van de projectomgeving vooraf is essentieel om een professionelere dialoog met lokale belanghebbenden aan te gaan, en leidt tot meer tevredenheid van alle betrokkenen.**

#### Weerstand is terug te leiden tot procesmanagement

Onderzoek van ECN en partnerorganisaties laat zien dat conflicten vaak geworteld zijn in de projectbenadering zelf. Traditioneel is deze sterk projectmatig ingericht op 'harde' (technische, economische) projectcriteria, terwijl behoefte is aan medezeggenschap over de invulling van het project. Belanghebbenden ervaren weinig gelegenheid zich in de procedure te verdiepen, weinig ruimte hier invloed op uit te oefenen en weinig tijd een geïnformeerde mening te vormen. Het gevolg kan zijn dat bewoners of lokale belangengroepen het gevoel hebben dat ze voor een voldongen feit gesteld worden en zich ten volle gaan inzetten om het proces te frustreren en te vertragen. Dit leidt tot onvoorziene kosten en soms zelfs tot afstel van het project.

#### Grotere kans op succes met beter procesmanagement

Beter procesmanagement levert op korte en lange termijn voordelen op. Beter procesmanagement vergroot op korte termijn de kans op projectsucces en beperkt het (financieel) risico van vertraging of afblazen van een project. Op de lange termijn levert het een betere reputatie voor de projectontwikkelaar en voor de technologische oplossing die geïmplementeerd wordt.

#### Betrouwbare informatie voor een beter proces

ECN heeft door jarenlang onderzoek veel inzicht verworven in de oorzaken en werking van maatschappelijke weerstand en vooral ook het voorkomen daarvan. Daaruit blijkt dat het opzetten van een effectief proces maatwerk is, dat begint met een betrouwbaar beeld van de lokale situatie. ECN biedt dit maatwerk aan. Afhankelijk van de situatie worden desk research, interviews, focusgroepen, media analyses en/of representatieve surveys gebruikt om te achterhalen wie de relevante belanghebbenden zijn, wat hun belang bij het project is, wat hun percepties van het project zijn en hoe deze worden gevormd.

#### Voorbeelden van maatschappelijke weerstand

- *Schaliegasboringen Boxtel.* Het 'kraken' dat voor het winnen van schaliegas nodig is gebeurt in Nederland ook bij conventionele gaswinning. De projectontwikkelaar verwachtte daarom weinig weerstand. Er kwam echter wel lokaal protest en een rechtszaak. In maart 2012 is de gemeente Boxtel unaniem door de gemeenteraad uitgeroepen tot een schaliegasvrije gemeente.
- *Wind op land.* Grote wind-op-land projecten in de provincies Flevoland, Zeeland, Groningen en Drenthe. Publiek protest tegen diverse plannen is al ingezet tegen park Oostermoer en het park Drentse Monden, ondanks pogingen publieksparticipatie te creëren.
- *Randstad 380 kV.* Nieuwe hoogspanningsverbindingen Wateringen-Bleiswijk en Bleiswijk-Beverwijk. Op plaatsen waar de grootste knelpunten zijn wordt de verbinding ondergronds aangelegd.

De informatie uit de verkenning wordt gebruikt om het participatieproces vorm te geven. Dit bevat aspecten als communicatie met omwonenden, hoe plannen te maken in overeenstemming met wensen van lokale belanghebbenden, en hoe om te gaan met tegenstrijdige belangen.

Ontwerp  
meet-  
methode



Meting

Partner

Proces-  
ontwerp



Proces-  
uitvoering

Proces-  
begeleider

## ECN

P.O.Box 1, 1755 ZG Petten  
The Netherlands

### Contact:

Coen Hanschke  
Business Developer  
+31 88 515 4224  
hanschke@ecn.nl

[www.ecn.nl](http://www.ecn.nl)

### Rolverdeling

De uitvoering van dit proces verzorgt de projectontwikkelaar zelf, eventueel ondersteund door een procesbegeleider. ECN ondersteunt de projectgroep als onafhankelijke partij die betrouwbare informatie levert over de projectomgeving. Daarnaast kan ECN optreden als sparringpartner tijdens meting en procesuitvoering.

### Twee sleutels tot succes

Juiste timing en betrokkenheid bij de sociale gebiedsverkenning binnen het projectteam zijn essentieel voor een effectief proces.

Voor de timing geldt: hoe eerder hoe beter, zo mogelijk zelfs voor de definitieve locatiekeuze. In deze fase is nog ruimte voor belanghebbenden om invloed uit te oefenen op de projectuitvoering. Wanneer alle keuzes reeds gemaakt zijn en hierover conflicten zijn ontstaan met belanghebbenden is het vaak te laat voor metingen en biedt alleen goede bemiddeling nog een oplossing. Sociale gebiedsverkenning is maatwerk en staat in dienst van het proces van projectontwikkeling. Het onderzoek is geen doel op zichzelf. Het is dan ook van belang dat de aanpak gedragen wordt door het gehele projectteam.

### De meerwaarde van ECN

De kennis en kunde van ECN hebben een wetenschappelijke basis, met de volgende voordelen:

- *Onafhankelijke partij*  
ECN is geen belanghebbende in het project maar een onafhankelijke bron van informatie en sparringpartner ('fly on the wall')
- *Ontzorgen van het participatieproces*  
U hebt de regie over de publieksparticipatie. Wij

informereren uw procesontwerp en toetsen dit tegen de best beschikbare kennis van wat werkt en wat niet. Uw proces wordt effectiever zonder extra moeite.

- *Vertaling praktijkproblemen naar strategische vragen.*  
Naast een uitgebreide kennisbasis uit onderzoek heeft ECN veel kennis van en ervaring met het institutionele, procesmatige en sociale krachtenveld, uitdagingen bij samenwerking en mogelijke bronnen van conflicten.
- *Betrouwbare, kwantitatieve gegevens.*  
Alleen goed meten is weten. ECN hanteert hiervoor wetenschappelijk verantwoorde methoden en analyses om een betrouwbare 'sociale kaart' te maken van lokale omstandigheden zonder daarbij iedereen tegen projectplannen in stelling te brengen.
- *Ervaring met grote, complexe projectomgevingen*  
Ruime kennis van besluitvormingsprocessen rond controversiële onderwerpen als nucleaire energie en CO<sub>2</sub>-afvang en -opslag.

### Met de ECN-aanpak de praktijk in

- *SiteChar.* Samen met partners voert ECN in Polen en Schotland sociale gebiedsverkenningen voor CO<sub>2</sub>-opslaglocaties uit. Doel is om mogelijke oorzaken van lokaal protest nog voor het ontstaan ervan op te sporen en bespreekbaar te maken. Zie voor meer informatie [www.sitechar-co2.eu](http://www.sitechar-co2.eu).
- *ESTEEM.* Mede door ECN ontwikkelde methode om draagvlak voor duurzame energieprojecten in kaart te brengen. Zie voor meer informatie en voorbeelden [www.esteem-tool.eu](http://www.esteem-tool.eu).
- *NearCO2.* Ontwikkeling van participatiestrategieën aan de hand van een internationale vergelijking van diverse case studies, onder andere in Barendrecht (CO<sub>2</sub>-opslag), Zijpe (wind op land). Zie voor meer informatie [www.communicationnearco2.eu](http://www.communicationnearco2.eu).